

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو
موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت اجرایی

۱۳۸۲ / ۱۶ / ۳۰

توزیعات آرد علی ابن
تمسیر آرد

عنوان

بررسی عوامل موثر بر رشد دوره‌های کوتاه مدت
مجتمع عالی آموزشی و پژوهشی خراسان

استاد راهنما: دکتر محمدعلی بابایی زکیلی
استاد مشاور: مهندس سیدمحمدتقی پیشنهادی

پژوهشگر: مهدی بزرگی

مرداد ۱۳۸۱

۷۷۴۰۸

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس خداوند یکتا را که توفیق داد تا در زمره پویندگان راه علم و معرفت قرار گیرم.

بر خود لازم می دانم، از کلیه عزیزانی که مرا در مراحل مختلف این پژوهش یاری نمودند به ویژه استاد گرانقدر جناب آقای دکتر محمدعلی باپایی زکیلی که پیوسته از راهنمایی مشوقانه ایشان بهره مند بودم، همچنین استاد محترم مشاور، جناب آقای مهندس سید محمد تقی پیشنمازی و مشاور محترم آماری جناب آقای دکتر زنده دل سپاسگزاری و تشکر نمایم.

مهدی بزرگی
مردادماه ۱۳۸۱

چکیده تحقیق

در راستای استقلال و خودکفایی صنعت آب و برق و با توجه به پیچیدگی و تنوع تخصص های مختلف مورد نیاز در این صنعت، نقش و اهمیت آموزش های ضمن خدمت کارکنان امری مهم و اجتناب ناپذیر است. در همین ارتباط و به ویژه در دو دهه اخیر مراکز و موسسات آموزشی متعددی در وزارت نیرو ایجاد شده اند. تعدد این مراکز از یکسو و گسترش سایر موسسات آموزشی در سطح کشور از سوی دیگر و همچنین لزوم خودگردانی این مراکز که در راستای سیاست خصوصی سازی دولت صورت می گیرد، آنان (از جمله مجتمع عالی آموزشی و پژوهشی صنعت آب و برق خراسان) را با این چالش مواجه ساخته تا به منظور بقاء و توسعه و در راستای وظایف و رسالت خود در یک محیط رقابتی، بتوانند بخشی از هزینه های عملیاتی خود را از طریق برگزاری دوره های کوتاه مدت آموزشی تامین نمایند.

تحقیق حاضر به منظور «بررسی عوامل موثر بر رشد دوره های کوتاه مدت آموزشی مجتمع عالی آموزشی و پژوهشی خراسان» انجام شده است. لذا بر اساس ادبیات نظری و پیشینه تجربی موضوع، برخی عواملی که به نظر می رسد می توانند بر رشد دوره های آموزشی ضمن خدمت موثر باشند انتخاب شده و فرضیه های ذیل تنظیم گردیده اند:

- ۱- هدفهای تدوین شده دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد.
- ۲- محتوای دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد.
- ۳- نحوه اجرای دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد.
- ۴- ویژگی اساتید دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد.
- ۵- کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد.

۶- مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی کوتاه مدت بر رشد و توسعه این دوره ها تاثیر مثبت دارد. فرضیه های فوق با استفاده از تحقیق میدانی و روش پرسشنامه ای مورد آزمون قرار گرفته است و نظر تعداد ۳۳۷ نفر از کارآموزانی (کارکنان صنعت آب و برق در بخش های شغلی کمک کارشناسی اداری، تکنیسینی فنی، کارشناسی اداری و کارشناسی فنی) که در دوره های آموزشی مجتمع شرکت داشته اند را به همراه نظر ۱۲۷ نفر از مدیران صنعت آب و برق (کسانی که افراد تحت نظرشان در طی سال های فعالیت مجتمع حداقل در یک دوره کوتاه مدت آموزشی مجتمع شرکت داشته اند) جمع آوری و مورد مطالعه قرار گرفته است.

سپس با استفاده از روش های آماری مناسب و توسط نرم افزار SPSS داده های حاصل از پرسشنامه ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و طی آن کلیه فرضیه ها در هر دو گروه کارآموزان و مدیران مورد تأیید قرار گرفت.

همچنین در مقایسه عوامل مختلف موثر بر رشد دوره ها در گروه مدیران به ترتیب هدفهای تدوین شده، محتوی، ویژگی اساتید، نحوه اجراء، مزایا و ویژگی ها و کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های کوتاه مدت و در گروه کارآموزان میزان اهمیت عوامل به ترتیب، محتوی، هدفهای تدوین شده، ویژگی اساتید، نحوه اجراء، مزایا و ویژگی ها و کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های کوتاه مدت می باشد. در انتها بر اساس نتایج حاصل از تحقیق، پیشنهادهایی مبتنی بر آن به ترتیب اهمیت ارائه گردیده است.

فهرست مطالب

فصل اول : کلیات تحقیق

صفحه

- ۱- مقدمه ۱
- ۲- موضوع تحقیق ۲
- ۳- اهمیت تحقیق و انگیزه انتخاب موضوع ۳
- ۴- فرضیه های تحقیق ۴
- ۵- روش و مراحل تحقیق ۵
- ۶- تعریف ها و اصطلاح های تحقیق ۶
- ۷- ساختار گزارش تحقیق ۷

فصل دوم : مرور ادبیات و پیشینه تحقیق

بخش اول : مرور ادبیات و مبانی نظری

- ۱- مقدمه ۸
- ۲- آموزش ۹
- ۳- آموزش کارکنان ۱۰
- ۴- هدف های آموزش ضمن خدمت ۱۲
- ۵- فرایند برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت کارکنان ۱۳
- ۱- ۵- نیازسنجی یا برآورد نیازها ۱۵
- ۲- ۵- تعیین هدف های برنامه آموزشی ۱۷
- ۳- ۵- تدوین برنامه عمل ۱۸

۱۸.....	۱-۳-۵- محتوی و مواد آموزشی
۱۹.....	۲-۳-۵- روش های اجرای دوره
۲۰.....	۳-۳-۵- مدرسان برنامه آموزشی
۲۲.....	۴-۳-۵- تجهیزات و امکانات آموزشی
۲۲.....	۵-۳-۵- ارزشیابی آموزش های ضمن خدمت
۲۴.....	۶- عوامل موثر بر آموزش های ضمن خدمت
۲۶.....	۷- نتیجه گیری

بخش دوم : پیشینه تجربی تحقیق

۲۷.....	۱- مقدمه
۲۸.....	۲- تاریخچه آموزش کارکنان در صنعت آب و برق
۲۹.....	۳- معرفی اجمالی طرح رشد و ارتقاء کارکنان صنعت آب و برق
۳۱.....	۴- تاریخچه فعالیت های آموزشی مجتمع عالی خراسان
۳۲.....	۵- بررسی روند آموزش های کوتاه مدت مجتمع عالی خراسان
۴۰.....	۶- عوامل موثر در کاهش یا افزایش دوره های کوتاه مدت مجتمع عالی خراسان
۴۲.....	۷- مروری بر تحقیقات انجام شده

بخش سوم : تدوین چارچوب نظری تحقیق

۴۹.....	۱- مدل پیشنهادی برای مدیران و کارآموزان
---------	---

فصل سوم: روش تحقیق

- ۱- مقدمه ۵۷
- ۲- روش و نوع تحقیق ۵۷
- ۳- ابزار و روش جمع آوری اطلاعات ۵۸
- ۴- جامعه آماری ۵۹
- ۵- نمونه آماری و روش نمونه گیری ۶۰
- ۶- فرضیه های تحقیق ۶۳
- ۷- متغیرهای تحقیق ۶۴
- ۸- اعتبار و روایی وسیله اندازه گیری ۶۵
- ۹- روش های آماری مورد استفاده ۶۷
- ۱۰- چگونگی اجرای تحقیق ۶۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات

- ۱- مقدمه ۶۹
- ۲- توصیف نمونه آماری ۷۰
- ۳- بررسی فرضیه های ۱ الی ۶ در گروه مدیران ۷۴
- ۴- بررسی فرضیه های ۱ الی ۶ در گروه کارآموزان ۹۸
- ۵- مقایسه عوامل موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در گروه مدیران ۱۲۲
- ۶- مقایسه عوامل موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در گروه کارآموزان ۱۲۳
- ۷- یافته های فرعی ۱۲۴

- ۱-۷- بررسی نظر گروه های مختلف کارآموزان به تفکیک بخش شغلی ۱۲۴
- ۲-۷- بررسی نظر گروه های مختلف مدیران به تفکیک نوع شرکت ۱۲۹

فصل پنجم: نتایج و پیشنهادات

- ۱- نتایج تحقیق در گروه مدیران ۱۳۴
- ۲- نتایج تحقیق در گروه کارآموزان ۱۳۶
- ۳- مقایسه عامل موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت در گروه مدیران ۱۳۹
- ۴- مقایسه عوامل موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت در گروه کارآموزان ۱۳۹
- ۵- پیشنهادهای مبتنی بر تحقیق ۱۴۰
- ۶- محدودیت های تحقیق ۱۴۵
- ۷- پیشنهادهایی برای تحقیقات بعدی ۱۴۶
- ۸- سایر پیشنهادات در جهت رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی ۱۴۷

منابع و مأخذ

ضمائم

صفحهفهرست جداول

- جدول ۱: اندازه حجم جامعه و نمونه اختصاص داده شده گروه کارآموزان در سال ۱۳۷۹ ۶۳
- جدول ۲: اندازه حجم جامعه و نمونه اختصاص داده شده گروه مدیران در سال ۱۳۷۹ ۶۳
- جدول ۳: توزیع فراوانی نمونه مدیران بر حسب سمت اداری ۷۰
- جدول ۴: توزیع فراوانی نمونه مدیران بر حسب تحصیلات ۷۰
- جدول ۵: توزیع فراوانی نمونه مدیران بر حسب نوع شرکت ۷۰
- جدول ۶: توزیع فراوانی نمونه مدیران بر حسب بخش شغلی ۷۱
- جدول ۷: اطلاعات آماری متغیرهای مختلف مربوط به نمونه مدیران ۷۱
- جدول ۸: توزیع فراوانی نمونه کارآموزان بر حسب جنسیت ۷۱
- جدول ۹: توزیع فراوانی نمونه کارآموزان بر حسب وضعیت تاهل ۷۲
- جدول ۱۰: توزیع فراوانی نمونه کارآموزان بر حسب تحصیلات ۷۲
- جدول ۱۱: توزیع فراوانی نمونه کارآموزان بر حسب نوع شرکت ۷۲
- جدول ۱۲: توزیع فراوانی نمونه کارآموزان بر حسب بخش شغلی ۷۳
- جدول ۱۳: اطلاعات آماری متغیرهای مختلف مربوط به نمونه کارآموزان ۷۳
- جدول ۱۴: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «اهداف دوره های آموزشی» ۷۴
- جدول ۱۵: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۳ ۷۵
- جدول ۱۶: میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر مقدار متغیر «اهداف دوره های آموزشی» ۷۶
- جدول ۱۷: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «محتوای دوره های آموزشی» ۷۸

- جدول ۱۸: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه با عدد ۲/۵ ۷۹
- جدول ۱۹: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «محتوای دوره های آموزشی»... ۸۰
- جدول ۲۰: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «نحوه اجرای دوره های آموزشی»..... ۸۲
- جدول ۲۱: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۳..... ۸۲
- جدول ۲۲: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «نحوه اجرای دوره های آموزشی»... ۸۳
- جدول ۲۳: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «ویژگی اساتید دوره های آموزشی»..... ۸۶
- جدول ۲۴: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۳..... ۸۷
- جدول ۲۵: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «ویژگی اساتید دوره های آموزشی»... ۸۸
- جدول ۲۶: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره ها»..... ۹۰
- جدول ۲۷: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۳ ۹۱
- جدول ۲۸: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های آموزشی»..... ۹۲
- جدول ۲۹: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی» ۹۴
- جدول ۳۰: سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲/۵ ۹۵
- جدول ۳۱: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی»..... ۹۵

- جدول ۳۲ : میانگین و انحراف معیار رتبه ها داده شده به هر کدام از مولفه های « اهداف دوره های آموزشی» ۹۸
- جدول ۳۳ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲ ۹۹
- جدول ۳۴ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر « اهداف دوره های آموزشی» ۹۹
- جدول ۳۴ : میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «محتوای دوره های آموزشی» ۱۰۲
- جدول ۳۵ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲ / ۵ ۱۰۳
- جدول ۳۶ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر « محتوای دوره های آموزشی» ۱۰۳
- جدول ۳۷ : میانگین ، انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های « نحوه اجرای دوره های آموزشی» ۱۰۶
- جدول ۳۸ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲ ۱۰۷
- جدول ۳۹ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر « نحوه اجرای دوره های آموزشی» ۱۰۷
- جدول ۴۰ : میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های «ویژگی اساتید دوره های آموزشی» ۱۱۰
- جدول ۴۱ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲ ۱۱۱
- جدول ۴۲ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر «ویژگی اساتید دوره های آموزشی» ۱۱۱
- جدول ۴۳ : میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های « کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره ها» ۱۱۴
- جدول ۴۴ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲ ۱۱۵

- جدول ۴۵ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر « کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های آموزشی » ۱۱۵
- جدول ۴۶: میانگین و انحراف معیار رتبه داده شده به هر کدام از مولفه های « مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی» ۱۱۸
- جدول ۴۷ : سطح معنی داری مشاهده شده آزمون یکسان بودن میانگین رتبه ها با عدد ۲/۵ ۱۱۹
- جدول ۴۸: میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار متغیر « مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی» ۱۱۹
- جدول ۴۹ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به هر کدام از عوامل موثر در رشد و توسعه دوره ها ۱۲۲
- جدول ۵۰: میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به هر کدام از عوامل موثر بر رشد و توسعه دوره ها ۱۲۳
- جدول ۵۱: میانگین ، انحراف معیار ، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر در رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در بخش شغلی ۱۰۰۰۰ ۱۲۴
- جدول شماره ۵۲ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین تعداد رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در بخش شغلی ۲۰۰۰۰ ۱۲۵
- جدول شماره ۵۳ : میانگین انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در بخش شغلی ۳۰۰۰۰ ۱۲۶
- جدول شماره ۵۴ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی در بخش شغلی ۴۰۰۰۰ ۱۲۷
- جدول شماره ۵۵ : میانگین ، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی از نظر مدیران شرکتهای برق ۱۲۹

- جدول شماره ۵۶: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی از نظر مدیران شرکت های توزیع برق ۱۳۰
- جدول شماره ۵۷: میانگین، انحراف معیار، کمترین، بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی از نظر مدیران شرکت های مدیریت تولید برق ۱۳۱
- جدول شماره ۵۸: میانگین، انحراف معیار، کمترین، و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی از نظر مدیران شرکت های آب منطقه ای ۱۳۲
- جدول شماره ۵۹: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار رتبه داده شده به عوامل مختلف موثر بر رشد و توسعه دوره های کوتاه مدت آموزشی از نظر مدیران شرکت های آب و فاضلاب ۱۳۳

صفحهفهرست نمودارها و شکلها

- نمودار شماره ۱ - مراحل اساسی برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت ۱۴
- نمودار شماره ۲ - نفرماه آموزش های کوتاه مدت مجتمع عالی خراسان از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۹ ۵۳
- نمودار شماره ۳ - تعداد دوره های کوتاه مدت مجتمع عالی خراسان از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۹ ۵۴
- نمودار شماره ۴ - تعداد نقرات آموزش دیده در دوره های کوتاه مدت مجتمع عالی خراسان از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۹ ۵۵
- شکل شماره ۱ - مدل ترسیمی چارچوب نظری تحقیق ۵۶
- نمودار شماره ۵ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «اهداف دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۷۱
- نمودار شماره ۶ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «محتوی دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۸۰
- نمودار شماره ۷ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «نحوه اجرای دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۸۴
- نمودار شماره ۸ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «ویژگی اساتید دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۸۸
- نمودار شماره ۹ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «کیفیت امکانات آموزشی و رفاهی دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۹۲
- نمودار شماره ۱۰ - هیستوگرام و منحنی فراوانی توزیع نمرات متغیر «مزایا و ویژگی های دوره های آموزشی» در گروه مدیران ۹۶